

TEKST I FOTOGRAFIJE:
ŽIKICA MILOŠEVIĆ

Bijaric

PLAVA KRV NA PLAVOM MORU

Ima Baskije i van Španije. Ima je u Francuskoj. Španska Baskija je industrijalizovana, ona je bila razvijeni Sever Španije. Francuska Baskija je potpuno seoska i zelena. Bio je to ruralni pastirski Jug Francuske. Pun vikendica, dvoraca, golf terena, dugačkih plaža, elegancije, stila i francuskog šarma koji uvek miriše na luksuz. Najlepši grad Francuske Baskije je Bijaric, čije ime već asocira na eleganciju

Foto: Dreamstime

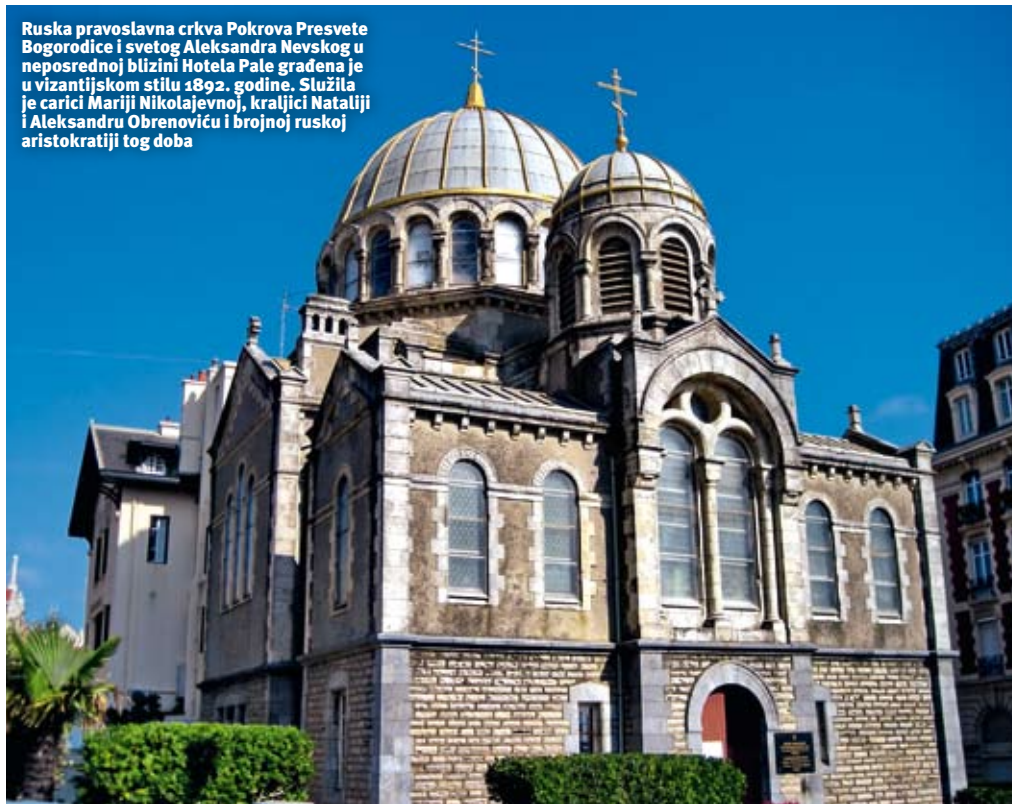

Vila Belza je jedan od amblematskih simbola Brijunika, građena je krajem 19. veka, a popularna u vreme znano kao „doba ludosti“, 1920-1929.

Kako je Brijunici postao Brijunici?

Odgovor na ovo pitanje je isti kao i odgovor na pitanje “Kako je Opatija postala Opatija?” ili “Kako je San Sebastijan postao San Sebastijan?”. Evo najboljeg primera - Austrougarske, 1905. godine. Austrijska rivijera, centar svega je austrijsko letovalište Opatija. Zašto su se svi sjatili baš tu, a ne u Dubrovnik, Zadar, Split, Šibenik, Budvu? Odgovor je jednostavan: u Opatiji je bilo dovoljno sveže da ste uveče mogli da obučete odelo, frak ili večernju haljinu da se ne ožnojite, a u Dubrovniku biste bili mokri od vrućine, kao i na Azurnoj obali ili u Malagi. Dakle, turisti su tada imali potpuno drugačije zahteve nego danas, kada opsesivno tragaju za suncem, vrućinama i preziru hladne noći. Elem, Brijunici je postao mondensko središte aristokratije zato što je hladnjikav, a ne zato što je bogzna kako topao. No, činjenica da nećete prokuvati ovde kao na drugim mestima ne znači da nije toplo, da more nije savršeno, da plaže nisu divne i da sve nije zapravo savršeni spoj prirode i ljudskih “nogradnji”.

Ruska pravoslavna crkva Pokrova Presvete Bogorodice i svetog Aleksandra Nevskog u neposrednoj blizini Hotela Pale građena je u vizantijskom stilu 1892. godine. Služila je carici Mariji Nikolajevnoj, kraljici Nataliji i Aleksandru Obrenoviću i brojnoj ruskoj aristokratiji tog doba

Pogled na Atlantik i bazen Hotela Pale

Elegantne fasade Caričinog bulevara

objašnjenje. Naime, ovaj deo Francuske nije Francuzima bio uopšte bitan za razvoj industrije, i ostao je pastoralan. Ne čudi što su ovde, u "Pays Basque Français", golf tereni i letovališta. Kao druga zemlja. Pa i jeste druga zemlja. Iako je i ovo Baskija.

Zanimljivo je da je mondenski Bijaric (Biarritz, što je tipično baskijsko ime), iako zvanično nakićen baskijskim zastavicama i suvenirima i baskijskim natpisima, jedan od centara gaskonjske kulture. Zanimljiv je način na koji su neki narodi primili stranu vlast. Recimo Škoti: imaju svoj gelski jezik, pa onda scots, što je neka uvrnuta srednjovekovna verzija osvajačkog engleskog, danas dijalekt, i onda konačno, književni engleski. Tako i Baski: imaju svoj baskijski, onda neku verziju latinskog, usvojenu u srednjem veku, gaskonjski (dijalekt okcitanskog), i konačno, savremeni, pariski francuski. Sad treba naći šta je nacionalni identitet u celoj priči? Šta su stanovnici Bijarica? Oni su vatreni Francuzi, vatreni Gaskonjci i vatreni Baski. Toliko o višestrukim identitetima.

Mali istorijski osvrt

Dakle, Bijaric je već po imenu očevitno baskijski. Čim vidite nešto što se završava na -itz, ili ima rr, odmah možete prepoznati baskijski pečat. U Biskajskom zalivu život nije baš bio lak pre izmišljanja turizma. Bijaric je bio mesto za ribare i, malo neuobičajeno, za kitolovce. U suštini, nije ništa neobično imati kitolovačko naselje na obalama Atlantika, ali je teško povezati današnji uglašeni francuski grad sa trupluma kitova, kuvanjem kitove masti u kazanima.

Pa ipak, od 12. veka, kada je primećeno da grad postoji, pa sve do 18. veka, Bijaric je bio upravo takvo naselje, prodavano vetrovima. A onda je medicina uznapredovala i lekari su počeli da prepisuju pacijentima "morski vazduh", da bi ovi bili zdraviji. Tako je nastao turizam. Nije važno što lekari nisu znali šta to "leči njihove pacijente": da li su to negativni joni, odsustvo smoga u vazduhu ili nešto treće, svejedno su horde bogatijih građana pozelele da odu negde na more i da se nadišu vazduha u šetnjama pored mora. Teško je naći južniju tačku atlantske obale Francuske, pa je Bijaric bio logična meta.

Grad se sve više razvijao, a postao je slavan kada je carica Evgenija (žena Napoleona III) 1854. godine napravila sebi omanju palatu na samoj plaži, da bi imala gde dostojanstveno da odsedne kad dođe na Atlantik, a da se ne gužva u nemonumentalnim prostorijama sa običnim smrtnicima. Ta palata će kasnije postati legendarni **Hôtel du Palais**, a o njemu ćemo tek posebno morati prodivaniti. Gde je jedna krunisana glava, eto ih uskoro još. A za njima i plemići, za plemićima bogataši, za bogatašima srednja klasa i tako dok se ne dođe do samog dna lanca socijalne ishrane... Danas u Bijaricu imamo i radničke dlanove i prefinjene ruke milionera

Zašto danas Biaric?

Bijaric je, uprkos promenljivoj klimi, gde se čoveku koji uplaćuje aranžman ne može garantovati "100% sun & fun" vreme, jedna od najlepših destinacija na kojima sam proveo dane "umaćući telo u slanu vodu". Zanimljivo je da se do Bijarica može doći na razne načine, a prilično je daleko od Pariza i od ostatka Francuske, pa mnogi ovde dođu iz Španije, sa kojom su saobraćajne veze odlične. I mi smo ovde došli iz San Sebastijana, iz španske Baskije, i teško je shvatiti kako su dva dela ove etničke teritorije mogla da budu tako različita, ali postoji socio-ekonomsko

Deo fasade Hotela Pale i Pravoslavna crkva: harmonija kultura

koje se jednako igraju loptom na Grande Plage, to jest **Velikoj plaži**.

Britanska kraljevska porodica je u to vreme počela da se brine za svoje telesno zdravlje i da smatra Francusku svojim prijateljem, za promenu, pa su se i britanske krunisane glave odmarale u Bijaricu. Kraljicu Viktoriju mogli ste, da ste bili živi u to doba, videti kako se šeta pored mora, Edvard VII je bio čest gost, a tu su bili i španski monarsi, recimo Alfonso XIII je baš voleo da iz San Sebastijana skoči kraljevskim kočijama do Bijarica. Evo omanjeg spiska ljudi koji su dolazili da se odmaraju ovde, najčešće u pomenutom hotelu, koji nosi ime palate: kraljica Hortenzija, žena Luja Bonaparte, kralja Holandije, Viktor Igo (upadao je u poetski zanos u Bijaricu i rekao o njemu da je "belo selo sa crvenim krovovima i zelenim šalukatrama"), Leopold II od Belgije, portugalska monarhija je slala svoje suverene ovde dok ih je bilo, knez Meternih, Bizmark lično, kneginja Orlova, udovica cara Aleksandra II, Jekaterina Jurjevskaja, pa Sisi, superstar-carica Austrije i Ugarske, Moris Ravel, Sara Bernar, Stravinski, Čarli Čaplin, Žan Kokto i Ernest Hemingvej, Bing Krozbi, Sinatra i Gari Kuper. Nije Kan bio Kan, Bijaric je bio Kan u to doba. I sada je elegantnija verzija Azurne obale i pun neizrecivog šarma.

Kapija Hotela Pale pokazuje imponzantnost i luksuz gradevine

Elegantne fasade centra Bijarica

Villa Belza, pogled sa druge strane: Biaric je pun spektakularnih osmatračnica osmišljenih da udovolje probirljivim pogledima svetskih aristokrata, ali u njima danas uživa i sasvim običan svet

Kazino (Casino Barrière de Biarritz) u Bijaricu otvoren je 10. avgusta 1901. godine i samo je doprineo da u kombinaciji sa plažama dobijemo stecište evropskih turista i onih sa Istočne obale SAD: oni sa Zapadne obale mislili su uglavnom po Kaliforniji već tad, divljom oblašću sa velikom budućnošću. Tada se pojavio i zanimljiv sport pod imenom surfovanje, i horde ljudi sa daskama u rukama pohrlile su na Atlantik da bi uživali u velikim talasima koji su omogućavali kvalitetno surfovanje. Okeanski talasi su okeanski talasi, mnogo su veći od bilo kojih morskih, jer je površina vode mnogo veća. Rodio se i noćni život, a pošto je surferska kultura suštinski mladalačka, Biaric je prestao da bude stecište užtogljenih starijih ljudi i dobio je neophodnu dozu mladalačke energije i životne radosti.

Tour de Biarritz

Ovde ima vikendica, letovališta i golf terena. Vreme je upadljivo lepše u Bijaricu nego na dugačkoj i nepouzdanijoj severnoj španskoj rivijeri, jer ovde obala ide u pravcu sever-jug, a ne istok-zapad, što kažu da razbija atlantske vetrove. Sve je sjajno: sunce i talasi. Već je dosta primetiti atmosferu na ulicama i ponašanje žena, i biće vam jasno da ste u Francuskoj: svi su mnogo tiši nego u Španiji, koja je standardno bučna u svakom svom uglu, a Francuskinje su mnogo šarmantnije i elegantnije žene, sa mnogo većim osećajem za ženstvenost nego u Španiji.

Bijaric ima tri prelepe plaže, od kojih je ona pod nazivom Velika plaža zaista najkonformnija za smeštaj, najpopularnija i ne nelogično, puna turista. Talasi su zaista veliki i možete raditi sve što vam padne na pamet - igrati se i bodisurfing, što mu dođe nešto kao vid surfinga u kome vi izigravate dasku za surf, i otprilike se igra svodi na to da sačekate da "uhvatite talas", postavite sami sebe na vrh talasa, kao što biste postavili dasku za surf na vrh talasa, i tako elegantno "dojezdite" do plićaka. Naravno, ovo može biti vrlo neugodan sport, jer ukoliko zakasnite za delić sekunde da se postavite u pravi položaj, talas će vas okrenuti i počete da se prevrćete u vodi, izgubićete osećaj gde je gore a gde dole, i ukoliko ne budete pribrani, možete početi da paničite i da plivate ka dnu umesto ka površini. No, nikad dno nije predaleko, pa ćete znati da ne idete u dobrom pravcu, ruku na srce.

Travel Tips BIJARIC

▶ VODIČI

Lonely Planet nije posebno obradio ovu destinaciju, iako se informacije o Bijaricu mogu naći u vodičima koji obrađuju Francusku. Na info-punktovima uzimate besplatne mape, kao i u hostelima, ako ih imaju. Na železničkoj ili autobuskoj stanici uzimate mape, a ako ih nemaju, idite u turističku organizaciju grada. Od web-vodiča, dobar je Wikitravel.org, TripAdvisor.com ili Virtualtourist.com.

▶ POPUSTI

Bijaric je previše mali da bi imao neke posebne propusnice, osim golferske Biarritz Golf Pass kartice kojom možete odigrati 2, 3 ili 4 partije golfa na četiri sjajna golf terena u okolini Bijarica (cena od 100 do 240 eura). Pogledajte na www.touradour.com/golf/gb/golfpass.asp.

▶ BEZBEDNOST

Bezbedan grad, ali puno je bogatih ljudi u gostima, pa shodno tome, ima i džeparoša. Ipak, ne previše.

▶ ZABRANE

Nema posebnih zabrana.

▶ RADNO VREME

Pošte i banke rade vrlo kratko. Banke najčešće rade od 8.30 do 14.00h, a pošte dvokratno, u zavisnosti od toga koliko su velike. Ništa ne radi nedeljom i praznikom. Bankomati su česti. Tradicionalne prodavnice rade dugo u noć, što je i za očekivati, jer je u pitanju mediteranska i orijentalna zemlja.

Velika plaža sa svojim kupacima, talasima i plimom koja nadolazi

Ili vas talas može "izbubecati" po pesku plicaka koji ostavlja posledice na kožu poput šmirgl-papira kad vas talas baci na njega u punoj brzini.

Zanimljivo, Biskajski zaliv je poznat po ogromnim plimama. Ukoliko ostavite peškir na nekom mestu 20 metara od vode, možda za nekoliko sati vaš peškir bude u vodi, jer će more doći do vas. Kako se popodne "zaukava", to je više ljudi skučeno na manjem prostoru. Ali svi su mirni i nasmejani. Nemirno more - sto novih opcija.

Ceo grad je elegantan, ali malen. Sav potiče iz ere belle-époque, a poznato je da je to bila era velike elegancije u arhitekturi, koja je istovremeno postala "industrijska", sa "štancanim", ali lepim zgradama, sa svim mogućim beneficijama Novog doba koje je demokratizovalo zabavu. Biarritz je pravi mondenski, francuski grad. Sa monumentalnim "retreat" vilama i hotelima, kakav je Hôtel du Palais, na obali. Na **Aveniji carice** (Avenue Empress), u zemlji koja je već duže vreme republika, jasno vam je kako se stanovnici Biarritza osećaju pri pomisli na njima dragu monarhiju iz 19. veka. Euhenija de Montijo, lepa žena cara Napoleona III, odlučila je da ovdje napravi vilu i nazove je po sebi - **Ville Eugénie**, a ova će vremenom prerasti u pomenuti hotel,

Biarritz je poznat po mnogobrojnim vilama. Obično su obložene kamenom da zidovi ne bi upijali so i vlagu Atlantika, koje donosi vlažni i snažni vetar

Šatori umesto suncobrana? Stare tradicije aristokratskih odmarališta ne umiru lako, pa ni šarene prugice, tipične za bel-epok eru

Velika plaža sa pogledom na Svetionik

kada se još jedna francuska monarhija zameni još jednom francuskom republikom, u beskonačnoj francuskoj klackalici zvanog "hoćemo li monarhiju ili republiku, mi buntovnici galski?"

Kažu da je ljubav carice ka Bijaricu poticala iz detinjstva. Grofica de Montijo je dovela svoju kćer nekoliko puta preko granice u Francusku na izlete preko leta iz neizbežnog San Sebastijana, a malena Euheniya je obožavala da se kupa u Staroj luci, da se praćaka u talasima monumentalne veličine i da uživa u spektakularnom krajoliku Obale Baska (Côte des Basques). Kada je 1853. godine već bila carica susedne Francuske, izabrala je obalski gradić u Baskiji da bude njeno utočište od vreve Pariza, a blizu njenoj prvoj domovini. Carica je bila neverovatno popularna i njena lepota je bila mitska. Francuski književnik Prosper Merime ju je nazivao "najbeljom Nereidom", jer je njen ten bio savršeno beo, oči svetle, a kosa plava. Zbog nje, koja je imala pretke iz Škotske, pa joj je plava kosa bila prirodna, u Francuskoj, u drugoj polovini 19. veka, žene počinju da se farbaju u plavo, i potražnja za plavom farbom za kosu skočila je u nebesa. Ko ne bi želeo da imitira Prelepu Caricu Lično?

Viktor Igo je pisao da se ipak nada da Bijaric neće postati opštenarodna destinacija, nego da će moći da bude utočište za odabrane zanavek. Pa, izgleda da su mu molbe bar delimično uslišene. Hôtel du Palais, sa crvenom fasadom, jedan je od mnogih na promenadi, ali je neverovatno lep i raskošan. Mnogi u hotelu imaju više od 60 godina, i sunčaju se bezbrižno. Eto mesta gde se ide kada si bogat i kada si zaslužio da uživaš plodove mladalačkog rada. Ne znam da li je spektakularnija fasada hotela, enterijer ili terasa?

Talasi su toliko veliki da i po sunčanom julskom danu nanose vodu na mnoge ležaljke, pa su gosti veoma pažljivi. Lepo je što ne postoji nikakav kodeks po kome morate biti gost hotela da biste kročili na terasu ili u hotel i to nam pruža mogućnost da vidimo kako je uživati u pravom luksuzu, sa dozom nepatvorene elegancije. Dakle, krunisane glave i svetski džet-set i face iz šoubiza su dolazile da se brčkaju na lepoj plaži sa talasima i surferima kada je koncept plažiranja bio samo za prosvetlenu manjinu. Poput našeg kralja Aleksandra Obrenovića, njegove ljubljene Drage i majke mu Natalije. Dok se narod u Srbiji

Travel Tips BIJARIC

▶ KUHINJA

Kuhinja Bijarica je pod uticajem dve snažne kulinarske tradicije: francuske i baskijske. Baskijci su poznati po roštilju i raznju i raznim vrstama mesa, ali i po jastozima, bakalaru i morskim specijalitetima, jer ovo je ribarski kraj. Takođe, vina su sjajna. Jambon de Bayonne ili bajonska šunka je tipično jelo iz ovog kraja, desert je gâteau basque ili piskotko (piskočo), baskijski kolač, koji se pravi od bademovog brašna i puni ili kremom ili višnjama. U Španiji se jede pod imenom pastel vasco. Ovciji sir je specijalitet u regiji, kao i sendviči (pintxo) i tapasi. Od kuvanih jela tu je vrsta paprikaša pod imenom marmitako. Probajte i tradicionalni baskijski sajder (sider) pod imenom sagardotegi.

▶ REKREACIJA

Popularni sportovi u Bijaricu uključuju surfovanje (mnogobrojne škole surfa), ronjenje (takođe su brojne škole ronjenja), kajak na moru, skijanje na vodi, džet ski, jedrenje, na brzim vodama tu je rafting, te golf, ragbi (ovo je posebno zanimljivo) i biciklizam.

▶ ŠOPING

Cene su visoke i osim tradicionalnih baskijskih i gaskonjskih suveniru nije preterano isplativo šopingovati, iako su skoro svi svetski brendovi zastupljeni u ovom elitnom gradu.

▶ ZABAVA

Noćni život je dobar, i varira od restorana do kafea i klubova, jer ovo je stecište mladih surfera, ali i starijih i bogatijih.

▶ RAZNO

Mnogi Francuzi doživljavaju Baske i stanovnike Bijarica kao osobene, nacionalistički orijentisane (baskijski nacionalizam je poznat, jasno), ili uobražene i sklone elitizmu. Mi ne moramo preterano voditi računa o ovim stereotipima ponašanja, ali imajte u vidu da su ovde veoma ponosni na svoju kulturu, i da su u svom ulickanom malom raju već 150 godina navikli na elitne dame i gospodu i da im se možda neće dopasti neki vaš neelegantni potez, iako su već na svašta navikli, jasno.

Ne treba biti previše pronicljiv da se vidi da, ukoliko posedujete ključeve sobe ovog hotela, posedujete deo raja. Sama fasada bivše caričine palate indicira da je reč o nečemu prekrasnom, a enterijer samo pojačava dojam

vukao blatnjavim drumovima, krunisane glave naše zemljoradničke kraljevine su leškarile na pesku Atlantika: više puta je kraljica Natalija bila ovde u egzilu, prvo zbog muža, pa zbog sina, čijem se braku sa Dragom Mašin protivila (s pravom).

Tragovi Obrenovića su svuda: u pravoslavnoj crkvi, u katoličkoj (pred smrt se Natalija, poreklom rumunska princeza, preobratala u katolicizam i dala svu svoju imovinu crkvi), i u **vili Sašino** (Sacchino), danas simbolu grada, u kojoj je Saša (po imenu se vidi) boravio. Iz **Ilbarica** (Ilbaritz), sa nestvarno zelenih golf terena, pruža se pogled na vilu kraljice Natalije u kojoj je slomljena srca umrla kada su joj ubili sina, 1903. godine. Bijaric je za Srbiju zaista istorijski grad. Kada sam spomenuo da sam se kupao u Atlantiku u Bijaricu, retko ko je u Srbiji znao i šta je to, a kamoli gde je to.

Srećemo vremešnog fotografa pod imenom Jerôme Dimitri, ili Jevrem Dimitrijević, sa kioskom od radnje na najvažnijem trgu grada. Preživeo je džet-set, posete Sofi Marso, Madone i ostalih koji su mu dali autograme i koje je fotografisao. Opčinjen je Dragom i Sašom, i posvetio im je, podjednako kao i fotografiji, svoj život. Njegova kuća je impresivni muzej njegovih dela i "postavke" posvećene kraljevskom paru Obrenovića. Spektakularno je to da je ovaj fotograf već 55 godina u Bijaricu

i da je zaista proživio svoj "dolce vita" na najlepšem mestu u najlepše vreme. I dok svi plaćaju astronomske svote za radnje za poslovni prostor u centru grada, Žerom, odnosno Jevrem, i dalje ima prostor u centru centra. To ostaje misterija, a susret sa pričama i životnom storijom višljastog bonvivana iz južne Srbije ostala nam je u dirljivom sećanju.

Sa terase Kazina pruža se divan pogled na grad, kao i iz okoline. U gradu od 25.000 stanovnika i malecni historijskim jezgrom nije sve u istoriji, koje ima više u Budvi ili Poreču. Ovde je reč o estetici, kabriolet automobilima, Džejs Bond stilu koji se vidi na svakom koraku, selebritijama koje srećete na ulici kao da su krenuli u kupovinu. Ovde

U mestu Bidar, nalazi se impozantna privatna vila kraljice Natalije Obrenović, rumunske princeze i majke Saše Obrenovića. Pogled sa golf terena iz Ilbarica na vilu u zalazak sunca

je reč o vilama i malim zamkovima. **Vila Belza** (Villa Belza) je na spektakularnom mestu, na **steni Kašau** (Cachaous) iznad jedne od malih plaža zaštićenijih od vetra, na kojoj je, pogađate, udobnije kupati se, ali ima i manje sunca i teže je naći mesto. Ali, nikada u Bijaricu nije prevelika gužva kao u masovnim odmarališnim centrima i rizortima, iako Bijaric može da se pohvali svojom dozom gužve i saobraćajnih neuroza. Vila Belza je delo Alfonsa Bertrana, iz 1895. godine, i rekli su nam da ova impozantna građevina, građena za Mari-Belzu Dibrej, zahteva gomilu novca za održavanje, jer je vetar ovde slan i vlažan, nanosi vlagu na zidove, donosi so i razjeda ih.

Atlantski biser

Atlantik je uvek neugodan, nepredvidiv i prekrasan, kako kome. Nama je ostao u predivnom sećanju, iako preživelim s Titanika sigurno ne izaziva tako lepe asocijacije. Ali, ukoliko se ne bojite vetra i talasa, ukoliko želite tragove krunisanih glava, eleganciju i dinamiku na istom mestu, ako se ne bojite da ćete pet od 10 dana morati provesti pod oblačnim nebom ili kišobranom umesto pod suncobranom i suncem juga, onda je Bijaric, najlepše mesto atlantske rivijere Francuske, apsolutno za vas! Na mestima koja zrače plemenitošću, čovek i sam postaje plemenitiji. ■

Putno osiguranje u inostranstvu Sigurni kao kod kuće!

Kontakt centar: 011 20 24 100, *200 za pozive iz mobilne mreže • www.uniqa.rs

Info BIJARIC

► geografski položaj

Bijaric se nalazi **na samom jugu Francuske atlantske obale**, veoma blizu granice sa Španijom, 50 kilometara od San Sebastijana, blizu Pirineja.

► populacija

Bijaric ima **25.400 stanovnika**, dok Francuska ima imponantnih 65.821.885 stanovnika.

► kako stići do...

Jedna od opcija je da putujete do Pariza, a odatle TGV vozom do Bijarica. Do Pariza možete stići niskotarifnim WizzAir-om, ali i tradicionalnim avio prevoznicima. Jat Airways, u partnerstvu sa Air France-om, ima letove svakog dana. Druga opcija je da dođete iz Španije, low-cost letom do Madrida, pa odatle do San Sebastijana i preko granice. Treća i najskuplja opcija je da odete avionom do Bijarica, sa presedanjem. Takva kombinovana opcija Air France-a i Jat Airways-a postoji svakog dana, iz Beograda Jat Airways vas vozi do Pariza u 09.20h, a stiže na Šarl de Gol u 12.00h. Morate preći na aerodrom Orli, gde Air France-om letite u 16.00h za Bijaric. Stižete u 17.15h. Cena karte je 197 eura, plus oko 227 eura za takse. Zavisí koliko vremena i novca imate. Zgodna je i opcija iz Budimpešte ili Temišvara, a možete iskombinovati letove da dođete do low-cost čvorišta u Bordou, koji je blizu Bijarica i presedati na TGV voz (www.sncf.fr).

► dokumenta

Potreban je novi, biometrijski crveni pasoš Srbije ili bilo koje države bivše SFRJ. Za plavi pasoš SRJ vam treba viza.

► klima

Klima Bijarica je **umerena okeanska**. Leti može biti vlažno i oblačno ili vrlo toplo, ali vetra i talasa nikad ne nedostaje. Leti je prosečno 25 stepeni Celzijusa, a zimi pet stepeni, ali možete doživeti i 40 stepeni vrućine ili

-12 stepeni mraza, ako niste baš najsrećnije sudbine.

► vremenska razlika

Isto kao i kod nas, i zimi, i leti.

► jezik

Francuski, gaskonjski (dijalekt okcitanskog, koji je između francuskog i katalonskog i veoma je stari jezik trubadura i srednjovekovnih pesnika) i **baskijski**. Većina trgovaca i ugostitelja zna engleski i španski.

► medicinske norme

Nema neophodnih vakcinacija, niti posebnog opreza. Voda se pije iz česme, a ne kupuje u prodavnicama.

► novac

Euro.

► struja

220 V i 50Hz, kao i u našoj zemlji. Koristi se nemački dvokontaktni standard za utičnice, isti kao i kod nas.

► smeštaj

Ne računajte na jeftin smeštaj, jer je najjeftinije oko 30 eura za noć, a dobri hoteli daju opcije od 50 eura. Dobre preporuke su uvek www.booking.com, www.hostelworld.com i [**hostels.com**. Ovo je, ipak, malo ekskluzivnija destinacija.](http://www.</p></div><div data-bbox=)

► informacije

www.biarriz.com daje mnoštvo informacija, ali glavni sajt je www.tourisme.biarriz.fr. Adresa Turističke kancelarije je Javalquinto, 64200 Biarritz. Telefon je +33559223710, a faks: +33559224196. Email je biarriz.tourisme@biarriz.fr.

► telefoniranje i internet

Ako zovete Srbiju iz Bijarica, okrenućete 00-381, a zatim pozivni broj grada bez 0, to jest za Beograd 11. **Ako iz Srbije zovete Francusku**, okrenite 00-33, a zatim kod grada bez nule, a to je 559. Govornice su česte jer je meso turističko. Pozivanje mobilnim telefonom iz rominga koštaće više od 200 dinara po minutu, zavisno od operatera, te preporučujemo ulične govornice. Primanje poziva je gotovo četiri puta jeftinije.

► kako se kretati

Kroz grad očigledno **peške**, jer je zaista malen. Kroz Francusku je najbolje ići savršenim vozovima, ako imate novca koristite TGV, ako ste malo manjeg budžeta, koristite regionalne ili brze vozove. Sajt je www.sncf.fr.

